

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України
Науковий університет імені Етвеша Лоранда
(м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж МДУ»

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної
конференції 27-28 жовтня 2022 року

Україна, Мукачево
27-28 жовтня 2022 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол № 9 від 21 листопада 2022 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Стахів Марія Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, Львівський національний університет ім. Івана Франка (м. Львів).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 жовтня 2022 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачєво: Вид-во МДУ, 2022. – 402 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку загальноосвітньої та вищої школи, освіти дорослих та професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія:

Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова), Гоблик В. В. – д.е.н., професор, Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., доцент; Горват М.В. – к.пед.н., доцент, Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент, Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

<i>ПЕЛЕНІЄНЕ А.</i> ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ЛИТВИ.....	264
<i>ПЕРМІНОВА Л.А.</i> УМОВИ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЯК ЗАСІБ САМОВИРАЖЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОЇ ОСОБИСТОСТІ	265
<i>ПОКАЛЮК В. М.</i> ДОКУМЕНТИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ З ПРОБЛЕМ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....	268
<i>ПОСТРИГАЧ Н. О.</i> ІМПЕРАТИВ ЯКОСТІ У ПОЧАТКОВІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ ТУРЕЧЧИНИ	270
<i>ПРИМАКОВА В.</i> ОСВІТА УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОНОМ ПІД ЧАС ВІЙНИ: НА ПРИКЛАДІ ЛИТВИ.....	273
<i>ПРОДАН О.В., ПОПОВИЧ О.М.</i> СИСТЕМА РОБОТИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРОФЕСІЇ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	274
<i>РЕНДЗЕЙ В.М., ФЕНЧАК Л.М.</i> ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК УМОВА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ У КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	277
<i>РЕПКО І.П., КАТРЕЧКО А.С.</i> ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЯК СКЛАДОВОЇ САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ.....	281
<i>РЕПКО І.П., КОЛОМІЄЦЬ Я.М.</i> КРЕАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ЗАСІБ І УМОВА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	283
<i>РЕШКО В. Й., КУЗЬМА-КАЧУР М.І.</i> ГЕОГРАФІЧНІ КАРТИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ КАРТОГРАФІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ	285
<i>РИБІНЧУК Г. В.</i> ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ.....	288
<i>РОМАНЮК М.В., ЛАЛАК Н. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	290
<i>РУДНИЦЬКА А.М.</i> ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧІВ УНІВЕРСИТЕТІВ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА	293
<i>РУСИН Н.М., ТРИКОЗ В.І.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З РОДИНОЮ ПО РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОСТІ У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	295
<i>РУСИН Н.М., ЧЕХ Н.М.</i> РАННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЧЕРЕЗ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ЗІ СВІТОМ ПРОФЕСІЙ.....	297
<i>САВКА Я. А., МАЙБОРОДА І. Е.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО- ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	299

Таким чином, через розвиток особистісних і професійних якостей, через набуття професійних знань і вмінь, придбання позитивного педагогічного досвіду, виконання спеціальних функцій, формування індивідуального стилю керівництва, розвиток морально-етичної культури відбувається процес професійного становлення сучасного менеджера освітнього закладу. Комунікативна компетентність керівника закладу освіти виступає необхідною для виконання ним професійних обов'язків управлінської діяльності. Вона займає особливе місце, оскільки забезпечує виконання ролі управлінця під час реалізації взаємодії в зовнішніх і внутрішніх контактах.

Список використаних джерел

1. Бойко І. І. Професійна компетентність керівника закладу освіти як складова його професійної культури / І.І.Бойко //Педагогічний дискурс. – 2008. – № 5. – С. 8–14
2. Васильченко Л. В. Управлінська культура і компетентність керівника / Л.В. Васильченко. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 176 с. (Б-ка журн. «Управління школою». Вип. 3 (51)).
3. Вдовиченко Р. П. Управлінська компетентність директора школи. – Х.:Вид. група «Основа», 2017.-112 с.
4. Карамушка Л. Психологія управління: Навчальний посібник. / Л.Карамушка. - К.: - Міленіум, 2003. – 344 с.

»

**РОМАНЮК М.В.,
ЛАЛАК Н. В.**

Мукачівський державний університет, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Актуальність проблеми формування фінансової грамотності здобувачів початкової освіти визначена реальними соціальними суперечностями, які виникли в сучасних умовах і потребують ефективного та швидкого вирішення: між соціальною значимістю економічного виховання і недостатньою реалізацією даного педагогічного завдання у початковій школі; між необхідністю підготовки вчителя початкових класів до формування фінансово грамотної особистості молодшого школяра і нерозробленістю теоретичних засад та організаційно-педагогічних умов системи економічно-

го навчання; між інтересами суспільства у вихованні економічно-досвідченої особистості, що стане підґрунтям для подальшої економічної соціалізації та економічного виховання особистості. У Концепції «Нова українська школа» зазначено, що до ключових компетентностей здобувачів освіти належить підприємливість та фінансова грамотність.

Сучасні дослідження вчених (А. Богуш, Н. Гавриш, Г. Григоренко, Р. Жадан, К. Курак, А. Шатової та ін.) свідчать про необхідність впровадження економічної освіти для дітей молодшого шкільного віку та наголошують на ролі і значимості економічної соціалізації: знайомства учнів з ринковими відносинами, економічними уявленнями (працю, гроші, професії, бюджет сім'ї, якості людини-господаря), економічними поняттями та безпосереднім застосуванням їх у різних видах діяльності. Проблеми економічного виховання знаходимо у працях Ю. Васил'єва, Б. Вульфова, Е. Землянської, Л. Фридмана та ін., які теж зазначали, що економічне виховання доцільно починати як можливо раніше. Науковці зазначають, що величезна кількість фінансових проблем в дорослому житті закладені в дитинстві, коли нас просто не навчили поводитися з гроши-ма, вести фінансове планування та облік, розуміти різницю активів та пасивів. Відповідно, українці вчать-ся фінансовій поведінці вже через помилки, втрачаючи гроші, час, впевненість, стосунки.

За умов сьогодення, коли вже з перших років життя дитини її оточує економічне середовище, наповнене економічними поняттями і процесами, актуалізуються питання соціалізації та виникає необхідність ознайомлення школярів з проблемами «дорослої» економіки. Саме в початковій школі закладаються засади інтелектуального розвитку дітей, створюються педагогічні та психологічні передумови для формування самостійності мислення, здатності критично оцінювати власні дії, зіставляти різноманітні способи розв'язання проблемних ситуацій, оцінювати їх і вибирати найбільш раціональні, виділяти головне та узагальнювати, застосовувати набуті знання на практиці.

Варто зазначити, що у ЗЗСО міста Мукачеве є хороша практика проведення факультативів, гуртків, навчальних курсів, круглих столів, на яких розглядаються питання: Як оптимально витратити гроші? Що таке бюджет родини і країни? Як працюють банки? Фінансова грамотність, базові навички планування і заощадження тощо.

Значні можливості для формування фінансової грамотності молодших школярів закладено в інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Змістове наповнення предмета зосереджує учнів на усвідомленні суті взаємовідносин людини і суспільства, набутті демокра-

тичних цінностей, адекватному випробовуванню різноманітних соціальних ролей, засвоєнню поведінкових еталонів. сприяє психічному і соціальному розвитку дитини як особистості і громадянина. У процесі вивчення курсу здобувачі початкової освіти мимоволі опановують економічні поняття, вони дізнаються, що таке «наше», «мое», «гроші», «ціна», «дорого», «дешево», «заробити», «продати», «обмін», «банк», «спадок». Економічна соціалізація формує у дітей молодшого шкільного віку ставлення до різних економічних категорій; розкриває взаємодію людей у сім'ї, колективі, суспільстві; передбачає активне спілкування дітей з природним і соціальним оточенням, накопичення досвіду особистісного ставлення до системи цінностей демократичного суспільства.

Як покаже практика, на уроках вищезазначеного курсу варто розглядати теми: «Фінансові установи. Правила спілкування та поведінки у фінансових установах», «Податки та податкова освіченість» тощо. До прикладу, у 1 класі є тема «Мій дім». У ньому діти вивчають, що таке світло, вода і тепло, що таке природне і штучне світло. І в межах цієї теми можна розповісти учням, як вберегти і заощадити енергію. Уроки «Я досліджую світ» доцільно будувати так, щоб у процесі формування фінансової грамотності учні мали можливість розмірковувати, досліджувати, аналізувати життєві ситуації, пропонувати різні шляхи розв'язання проблемних питань, робити висновки. Тоді створюються сприятливі умови для розвитку таких якостей молодших школярів, як пізнавальний інтерес, творча активність і самостійність.

Таким чином, в економічній освіті й вихованні учнів початкової школи беруть участь різні соціальні ланки: школа, сім'я, позашкільні освітньо-виховні заклади, громадські організації, трудові колективи, засоби масової інформації. Однак провідну роль в економічній підготовці підростаючого покоління відіграє ЗЗСО, а в економічному і загальному вихованні – сім'я. Сьогодні важливо гармонійно поєднувати ці соціальні інститути, особливо для дітей молодшого шкільного віку.

Список використаних джерел

1. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>. – 40 с.
2. Нова українська школа: поради для вчителя / Підзаг. ред. Бібік Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
3. Ткачова Н. І. Формування особистості учня у навчально-виховному процесі. / Н. І. Ткачова. – Х.: Вид. група «Основа»: 2007. – 208 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>